



ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ข้าวหอมมะลิสุรินทร์

ทะเบียนเลขที่ สช 51100023

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ คำขอเลขที่ 48100003
ทะเบียนเลขที่ สช 51100023 ซึ่งมีรายการทางทะเบียน ตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2551

ประกาศ ณ วันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. 2551

(นางพวงรัตน์ อัสวพิศิษฐ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

~~ประกาศนี้มีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๘~~ 31 มกราคม 2548

(นางปัจฉิมา ธนสันติ)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

30 ก.ย. 2556

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ข้าวหอมมะลิสุรินทร์

(1) เลขที่คำขอ	48100003	ทะเบียนเลขที่	สข 51100023
(2) วันที่ยื่นคำขอ	31 มกราคม 2548	วันที่ขึ้นทะเบียน	31 มกราคม 2548
(3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน	จังหวัดสุรินทร์		

ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดสุรินทร์ ถนนหลักเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000

(4) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

“ข้าวหอมมะลิสุรินทร์” (Surin Hom Mali Rice) หมายถึง ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง และข้าวขาวที่แปรรูปมาจากข้าวเปลือกพันธุ์ข้าวหอมที่ไวต่อช่วงแสง คือ พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข 15 ที่ผลิตในจังหวัดสุรินทร์ ในฤดูนาปี และมีกลิ่นหอมตามธรรมชาติ

ลักษณะของสินค้า

- (1) พันธุ์ข้าว : ข้าวเปลือกหอมมะลิที่ไวต่อช่วงแสง พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ กข 15
- (2) ประเภทข้าวหอมมะลิสุรินทร์
 - ข้าวเปลือก
 - ข้าวกล้อง
 - ข้าวขาวที่แปรรูปมาจากข้าวเปลือก
- (3) ลักษณะทางกายภาพ
 - ข้าวเปลือกมีสีฟาง
 - เมล็ดข้าวขาว เรียวยาว ขาวใส เป็นเงา เลื่อมมัน มีท้องไข่น้อย มีความยาวมากกว่า 7.0 มิลลิเมตร สัดส่วนความยาวต่อความกว้าง มากกว่า 3.2 มีท้องไข่น้อยกว่าร้อยละ 6 และมีกลิ่นหอม
- (4) ลักษณะทางเคมี
 - มีปริมาณอะมิโลส ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 13 และไม่เกินร้อยละ 18
 - มีการสลายตัวในต่าง ระดับ 6-7
- (5) ลักษณะอื่น
 - ความชื้นไม่เกินร้อยละ 14 สิ่งเจือปนไม่เกินร้อยละ 0.2 เมล็ดเหลืองไม่เกินร้อยละ 0.2 และข้าวพันธุ์อื่นปนไม่เกินร้อยละ 5

(5) กระบวนการผลิต

การปลูก

- (1) พื้นที่เพาะปลูกต้องอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์
- (2) เมล็ดพันธุ์ข้าวต้องเป็นพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 หรือพันธุ์ กข 15 ที่มีคุณภาพดีของตนเอง หรือมาจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เชื่อถือและตรวจสอบคุณภาพได้

- (3) ปลูกช่วงฤดูการปลูกข้าวนาปี (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม)
- (4) เก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึง (เดือนตุลาคม – ธันวาคม)
- (5) มีการเก็บรักษาคุณภาพข้าวให้มีความชื้นอยู่ในระดับที่เหมาะสม
- (6) เกษตรกรที่ผลิตข้าวหอมมะลิ ต้องมีการขึ้นทะเบียนสมาชิกเป็นผู้เพาะปลูกข้าวหอมมะลิสูรินทร์ ทุกปีก่อนเริ่มทำการเพาะปลูก และต้องมีระบบการบันทึกข้อมูล ที่สามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่การปลูกไปจนถึงการขนย้ายเข้าโรงสี

การแปรรูป

- (1) ทำการแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์
- (2) ผู้แปรรูปจะต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้แปรรูปข้าวหอมมะลิสูรินทร์
- (3) การแปรรูป ต้องมีการจัดการในเรื่องต่อไปนี้
 - (3.1) การรับซื้อข้าวเปลือก (ยกเว้นกรณีแปรรูปข้าวที่ปลูกเอง)
 - 1) ต้องมาจากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนสมาชิก และได้ปฏิบัติตามการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิสูรินทร์ โดยระบุชื่อเกษตรกร สถานที่ปลูกข้าว วันที่ ปริมาณ แยกสรุปการรับซื้อข้าวเปลือกประจำวันและประจำเดือน
 - 2) มีการแยกจัดเก็บข้าวเปลือกหอมมะลิสูรินทร์ และข้าวเปลือกทั่วไปอย่างชัดเจน
 - 3) มีการตรวจสอบคุณภาพของข้าวเปลือก ได้แก่ ความชื้น สิ่งเจือปน เมล็ดเหลือง พันธุ์ปน
 - (3.2) การสี : มีการบันทึกข้อมูล ที่มา ปริมาณข้าวเปลือก ปริมาณข้าวสาร ในการแปรรูปข้าวหอมมะลิสูรินทร์

การเคลื่อนย้าย กองเก็บ การรักษาสภาพ และการส่งมอบ

- (1) มีการจัดทำระบบในการบ่งชี้ เคลื่อนย้าย กองเก็บ บรรจุหีบห่อ รักษาสภาพ ตั้งแต่ขั้นตอนของการรับเข้า การสี จนถึงส่งมอบ
- (2) มีขั้นตอนในการควบคุม การกองเก็บ ควบคุมการเบิกจ่าย และดูแลรักษาผลิตภัณฑ์
- (3) มีการจัดเก็บสินค้าที่เหมาะสมเพื่อรักษาคุณภาพ

การบรรจุหีบห่อ

- (1) รายละเอียดบนฉลาก ประกอบด้วยคำว่า
“ข้าวหอมมะลิสูรินทร์ และ/หรือ Surin Hom Mali Rice”
- (2) ให้ระบุ น้ำหนัก จำนวนถุง (Lot No) และวันที่บรรจุ

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสุรินทร์มีป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และทุ่งนาที่ใช้ในการปลูกข้าว สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และไม่อุ้มน้ำ สภาพพื้นที่ไม่เป็นแอ่งกระทะ น้ำไม่ท่วมขังนาน มีระบบกักเก็บถ่ายเทน้ำได้ง่าย

การเพาะปลูกข้าวขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ และอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงต้องทำคันนาและแบ่งพื้นที่นาออกเป็นแปลง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเก็บกักน้ำให้พอเพียงต่อการเจริญเติบโตของข้าว ที่นามีสองลักษณะคือ นาดอน และนาลุ่ม พื้นที่นาดอน เหมาะสำหรับปลูกข้าวพันธุ์ กข 15 ซึ่งมีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น ส่วนพื้นที่นาลุ่มเหมาะสำหรับปลูกข้าวพันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 ซึ่งมีอายุการเก็บเกี่ยวยาวกว่า

ประวัติความเป็นมา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปลูกข้าวมาอย่างยาวนาน จากร่องรอยข้าวเปลือกหรือแกลบที่ฝังอยู่ในซากโบราณวัตถุ สันนิษฐานได้ว่า มีการปลูกมาแล้วมากกว่า 5,500 ปี แต่การเพาะปลูกข้าวหอมมะลิในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ เริ่มปลูกหลังจากทางราชการมีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิและรับรองพันธุ์ในปี 2502 ในชื่อพันธุ์ “ขาวดอกมะลิ 105” และมีการปรับปรุงพันธุ์ดังกล่าว ทำให้อายุข้าวเบาว่าประมาณ 10 วัน มีการรับรองในชื่อพันธุ์ “กข 15”

จังหวัดสุรินทร์ ในอดีตประชากรประกอบด้วยชนชาติต่างๆ เช่น ชาวไทย-กูย ไทย-ลาว และไทย-เขมร ซึ่งปลูกข้าวมาแต่โบราณ มีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าวมากมาย รวมถึงการเลี้ยงช้างเพื่อช่วยงานเกษตรกรรม และปัจจุบันเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียงด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวดอกมะลิ 105 และ เมล็ดพันธุ์ กข. 15 ที่บริสุทธิ์ตรงตามพันธุ์และมีปริมาณมากที่สุดในประเทศไทย รวมทั้งได้มีการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิอินทรีย์ เกษตรกรมีการปลูกข้าวหอมมะลิเป็นพืชหลัก จนมีชื่อเสียง ซึ่งชาวสุรินทร์กล่าวว่า “ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ หอม ยาว ขาว นุ่ม” นั่นคือ

- หอม ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ มีความหอม ตั้งแต่ข้าวเริ่มเป็นต้นกล้า ทางซอดดอก และระยะข้าวสุกแก่ ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวขาว จนถึงหุงสุกเป็นข้าวสวย ก็มีความหอมกรุ่น
- ยาว ลักษณะข้าวเปลือก และข้าวกล้องจะมีลักษณะเมล็ดเรียวยาวไม่ต่ำกว่า 7 มิลลิเมตร และมีความหอมยาวนาน
- ขาว ลักษณะสีของข้าวขาวมีสีขาวใส เป็นเลื่อมมัน ใสสวย เมื่อหุงสุกเป็นข้าวสวยจะมีสีขาว
- นุ่ม เมื่อหุงสุกมีลักษณะอ่อนนุ่ม ชุ่มลิ้น กินอร่อย

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ระหว่างเส้นแวงที่ 103 องศา และ 105 องศาตะวันออก และเส้นรุ้งที่ 15 องศา และ 16 องศาเหนือ รายละเอียดตามแผนที่

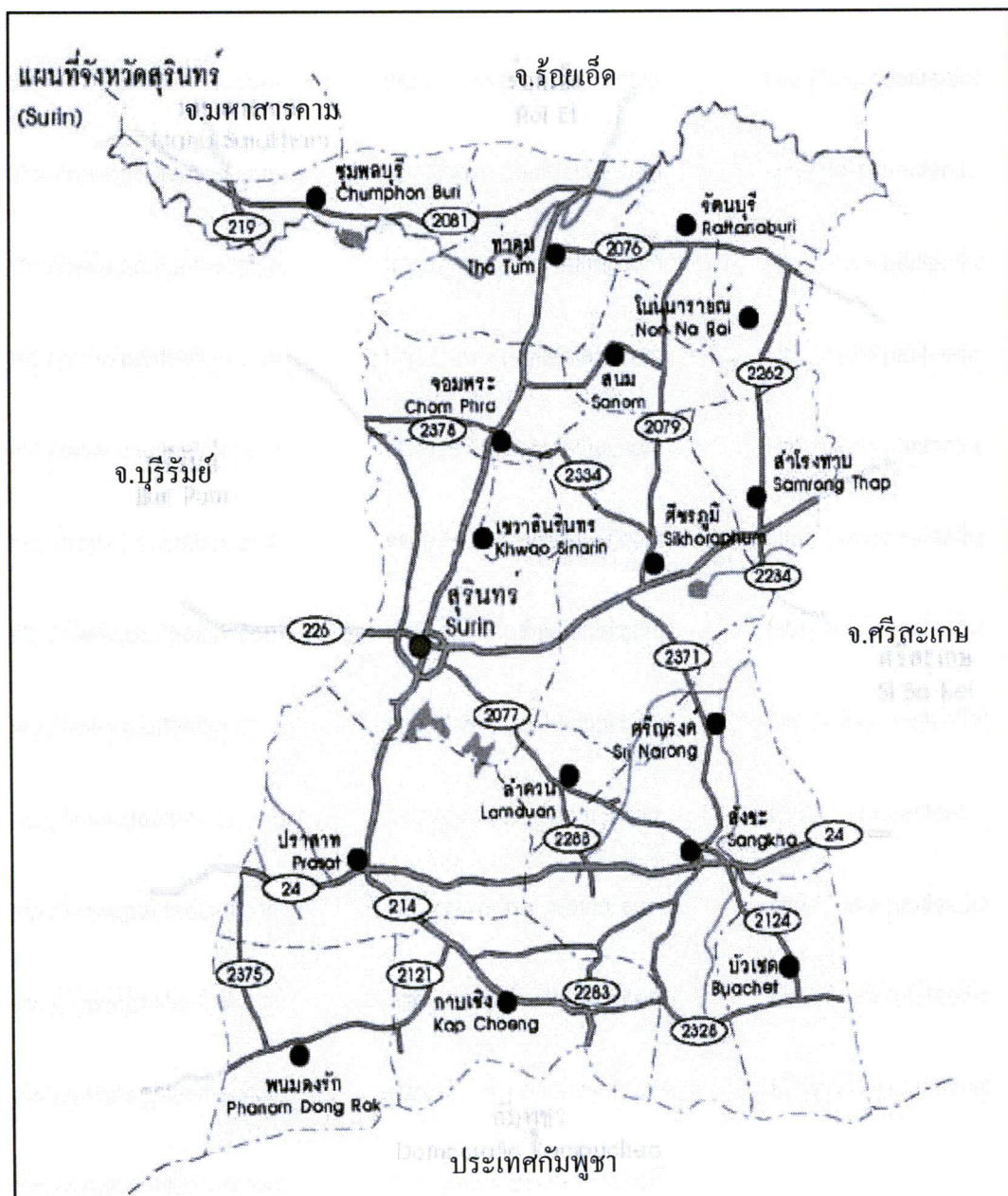
(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ข้าวจะต้องมีการปลูก การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ ในเขตพื้นที่จังหวัดสุรินทร์
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องได้ผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกเกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าวสมาชิกผู้แปรรูป รวมทั้งต้องมีระบบการบันทึกข้อมูล มีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิต ในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
- (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกเกษตรกรผู้เพาะปลูกและสมาชิกผู้แปรรูปข้าวหอมมะลิสุรินทร์ ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้าวหอมมะลิสุรินทร์
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลิสุรินทร์

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ข้าวหอมมะลิสุรินทร์



พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิสุรินทร์ อยู่ในจังหวัดสุรินทร์
ระหว่างเส้นแวงที่ 103 องศา และ 105 องศาตะวันออก
และ เส้นรุ้งที่ 15 องศา และ 16 องศาเหนือ